

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新報

GIA BẰN:
 Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên
 Một năm 6\$00
 Sáu tháng 3 50
 Ba tháng 2 00

GIA BẰN:
 Bắc-kỳ, Lào, Đại-Pháp và THƯỚC ĐỊA.
 Một năm 7\$00
 Sáu tháng 4 00
 Ba tháng 2 25

POUR LES ANNONCES, s'adresser:
 à SAIGON: Aux bureaux du Journal.
 à HANOI: Aux bureaux du Trung-Văn.
 On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les PEA sont payables d'avance.

ADMINISTRATION ET RÉDACTION:
 Saigon, Rue Cathala, 153, 155, 149, 147, 145, 143, 141, 139, 137, 135, 133, 131, 129, 127, 125, 123, 121, 119, 117, 115, 113, 111, 109, 107, 105, 103, 101, 99, 97, 95, 93, 91, 89, 87, 85, 83, 81, 79, 77, 75, 73, 71, 69, 67, 65, 63, 61, 59, 57, 55, 53, 51, 49, 47, 45, 43, 41, 39, 37, 35, 33, 31, 29, 27, 25, 23, 21, 19, 17, 15, 13, 11, 9, 7, 5, 3, 1.

Mua báo thì kể từ ngày mùng 1 và ngày 15 mỗi tháng với phí trả tiền trước.

On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

MỤC-LỤC

1. — Chế chỉ dụ.
2. — Giấy bạc nhỏ.
3. — Đem xét về quê.
4. — Về việc lập Canh-nông Tương-lễ và Ngân hành hội.
5. — Ngụ dời.
6. — Phần quan báo.
7. — Thời đàm.
8. — Thông báo.
9. — Văn-nghệ.
10. — Hướng-truyền.
11. — Hăng-bạc.
12. — Đông-Pháp báo tin.
13. — Oan-kia theo mãi.

CHẾ CHỈ DỤ

Vì con đại-náo gây bởi lòng Đức-tặc tham ô, làm cho công tác Thuộc-địa phải ngưng-sự mở mang ra chậm.

Nhắc lại, Đông-pháp năm 1912, có chạy chỉ về Thượng-bộ kế hết công việc mở-mang phải làm, như những là đào kinh, đắp đàng, lập đường xe-lửa, lập nhà trường, nhà thương, dựng nhà xin phép thương-bộ cho vay chín-chục triệu quan tiền làm phí.

Chẳng phải một tội này xin vay mà thôi, Tây-phi-địa, Trung-phi-địa (Afrique Occidentale et Equatoriale) cũng đồng xin vay như vậy, song hai cõi đó xin vay chẳng ít, Tây-phi-địa xin vay tới 167 triệu quan, còn Trung-phi-địa xin vay 175 triệu quan, nhưng mà cả hai thuộc địa này đều xin sau Đông-pháp. Bởi vậy chỉ-dụ phê cho Đông-pháp nhằm ngày 26 Décembre 1912, cho Tây-phi-địa nhằm ngày 23 Décembre 1913, còn cho Trung-phi-địa nhằm 13 Juillet 1914, trước giặc Âu-châu không đây hai mươi ngày. Chỉ dụ cho ba cõi này vay, đồng bước có một điều là bất luận vật dụng hay là khi-dụng để thi hành công tác như trong chương-trình đã chỉ mà trong cõi không có, thì phải mua của Pháp và chở bằng thuyền của Pháp mà tới.

Đông-pháp nhờ xin trước, phê cho sớm nên vay được 50 triệu quan, lợi bốn phần y chỉ định ngày 11 Mars 1913, song làm đâu chưa tới đâu, kế giặc nổi rồi phải ngưng, Tây-phi-địa vay mới được có 25 triệu rồi cũng ngưng, còn Trung-phi-địa thì vay chưa kịp, nên tăng thế chỉ định ngày 17 Décembre 1918 cho kho Thuộc-địa cho mượn tới 22

triệu mà xây đàng.

Nay an giặc rồi cả ba cõi đều tỉnh nơi chỉ lập, cho hoàn-thành như sở nguyên, như là cõi Đông-Pháp này, còn dựng vay bốn-chục triệu nữa. Nhưng mà, gần mới an, thế nhăm khó mà vay cho được lợi bốn phần và cũng khó mà mua tinh đồ của Pháp cho đủ dùng y như chỉ định. Ngặt vì chỉ định vậy rồi, ai dám cãi qua, nếu chẳng phải lập chỉ định mới mà chế chỉ định cũ, để rộng cho Thuộc-địa thi hành công tác.

Vậy nên, bản phải viên xét về công-vụ Thuộc-địa xin để quyền cho Thượng-thor Thuộc-địa bộ lập luật chế điều chỉ dụ trước, là cho Thuộc-địa dựng phép vay lợi định theo thời và cho mua đồ ngoại quốc, nếu khi-dụng phải mua chẳng có trong cõi và trong Pháp quốc.

Bản-thảo chỉ dụ mới, dựng chế chỉ dụ ngày 26 Décembre 1912 cho Đông-Pháp và chế chỉ dụ ngày 23 Décembre 1913 với 13 Juillet 1914 cho Trung và Tây-Phi-địa, lập rồi, đây ba cõi, mỗi kỳ vay, phải đợi chỉ-dụ, tùy thời cuộc mà định lời theo như ý quan Thượng-Thor Thuộc-địa và Thượng-Thor bộ bực cử, còn về khi-dụng, như trong cõi chẳng có, phải mua của Pháp và dùng tàu Pháp mà chở, trừ ra khi nào trong cõi và nước Pháp không có, quan Thượng-Thor Thuộc-địa sẽ lập lời nghị chế cho.

Ấy vậy, chẳng còn bao lâu, Đông-Pháp ta sẽ tiếp việc đào kinh, đắp đàng, lập đường xe lửa, lập nhà trường, nhà thương thêm nữa; Đông-Pháp ta trông thấy sự mở mang cho chầy.

L. T. T. V.

Giấy bạc nhỏ

Quan Thống-độc Nam-kỳ hứa chur Tham-biên Chủ-tỉnh, Chủ-quận và quan Tổng-quản Đê-lao Cộn-nôn nhả giám.

Ta lấy làm hân hạnh mà xin chur vị đề ý về sự thấu lại kho những giấy bạc nhỏ 0\$10, 0\$20 và 0\$50 của hăng Đông-dương đã in ra đó, giấy mà rách tẽ, thế không xài được nữa, song số hiệu chưa lu và chưa mất, Ta đã có chỉ truyền cho các quan kiêm kho nhà nước trong các tỉnh phải thấu đổi những giấy hư tẽ mà số nhân còn coi được của người ta đem tới đổi.

Vậy ta xin chur qui vị hãy truyền bố cho bá tánh rõ biết và khuyến bá-tánh ai có giấy rách tẽ mà còn số, hãy đem tới kho bạc Nhà-nước mà đổi, chớ để cho nó trở nên vô dụng mà mất giá.

Ký Tên: LE GALLEN

Bá-tánh chẳng cần đi đổi đâu cho xa, có giấy rách tẽ mà còn số mau đem tới đổi, cho kho-bạc.

Đem xét về quê

Hãy đến chào cốt hải nghĩa-sĩ

Người Annam, đầu Nam-phụ lão-tu còn ai mà chẳng biết danh quai ba Đê-hư-Vi là phi-công-tướng đại-bá trong trường thiết huyết? Người là đại thứ của quan Tổng-độc Đê-hư-Vương Cholou, em của ông quan Năm Chấn, cũng đồng cùng người mà một phái an giữa chôn chiến-trang, đột pháo xông lên, trừ Đức-tặc lập đại công cùng Đê-phước quốc mà đến ơn đáp nghĩa. Chẳng may ông Đê-hư-Vi sa một lần đầu, bị trong tích, tướng đã mạng-chung, chẳng hề lòng Trời chưa tuyệt lo anh hùng, nếu khiến cho phước chi mà này, đến đường chẳng mấy ngày lạnh mạnh, soái-phủ mệnh cho ông Đê đường an, chẳng về cho ra trận, ngặt chút cái khi anh-hùng, cái gan hào-khiet nó chẳng chịu vậy, làm cho bút rức không an, đức giả ông Đê-hư-Vi, coi phi-thuyền vạch gió (uồng mây, cùng Đức-tặc quyết phàn thảng-phụ. Rủi thay, sa lần thứ hai, gan anh-hùng tang nát, chỉ nài da ngựa bọc xương, đang lúc sóng chừa lạng trơ chưa tằng, phải tạm công-hải cốt.

Nay an giặc rồi, nghe tin ông quan Năm Chấn và lính phu-nhân lo đem hải cốt của ông Đê-hư-Vi về quê dựng táng an trong thờ-mộ. Quan thì đã xuống tàu

bữa 27 tháng mars trước, chẳng khỏi bao lâu sẽ tới; tưởng có trẻ cũng chừng lòi 22 avril, tháng này.

Nam-kỳ có người làm cho rõ danh đất nước, có người ra gánh vát mà trị nơ cho chúng-tộc như ông Đê-hư-Vi chẳng may đây, người Annam có vui chừng bằng? Đông-bang có ngậm người mà hay tin người vị quốc vong xu chăng? Tưởng chắc trong đông-bang còn ai mà đặng chừng mắng, bắt rồi không thắm.

Thắm thay! tiếc thay! Nay mà may hải cốt người đặng về đền quê hương, tưởng chắc sao người Annam trông thành phố Saigon. Cholou và Giadinch cũng phải bán hội viên thay mặt đến chào linh cứu người đặng mà tỏ tạt lòng hoài cảm.

L. T. T. V.

VỀ VIỆC LẬP « Canh-nông Tương-tê và Ngân hành hội »

Hiện nay trong Nam-kỳ có tám hội « Canh-nông Tương-lễ » của Annam đã lập ra trong tám tỉnh là Mỹ-ho, Sóc-trăng, Long-xuyên, Cấn-thơ, Bắc-liêu, Châu-độc, Bê-nê, và Trá-vinh. Trừ ra hội canh-nông ở Bê-nê và ở Châu-độc, chưa lập hội Ngân hành, sáu hội kia đều nhờ phưong-châm rất tiện này để giúp cho hội-viên khỏi bị xã-tri và những nhà giàu cho vay ăn lời cắt cổ. Ai có từng thiếu nợ, mà nghe nhát đến những thói cho vay ăn lời một cách thái quá trong Nam-kỳ đều phải rờn òc, người bị nợ đư ra nợ mà tiêu tằng cái sự nghiệp, thì cũng từng trải cái bước đường nguy hiểm ấy rồi: gương trước mắt không quan một ngày, nên tôi không lười đến.

Tôi xin mấy ông điển-chủ chưa vào hội Canh-nông và hội Ngân-hành hãy rủ nhau lập hai hội cái này trong hạt mình: trước là hiệp sức với nhau việc lợi chung cho đời nhà nông dân nghèo khổ, sau nữa có thể vay mua thóc (tiền lời hạn hẹp) mà.

Sự lập hai hội này mang lợi thế nào, thì tôi xin Annam ta làm họ đã hiểu rõ, nên hội Canh-nông và hội Ngân-hành ở Mỹ-ho khởi sự lập ra tôi nay mới bảy năm, mà đã có bảy tỉnh đời trước rồi, cho chỉ tỉnh Vinh-long, Rachgia, Chơ-lơn, Tân-an, v. v. cũng nơi gương ấy, rồi mấy hội trong Nam-kỳ đến gớm cho, liên-lạc với nhau, chúng lập một phòng thương-nghi nơi nào đó.

Thầy mặt cho mỗi hội lập qua đó mà bản luận cách phư trư/mở mang cho con nhà nông, hoặc tìm phưong hiệp vốn cho mạnh mẽ cá thể, thì có lo gì là mấy hàng cho vay và mấy nhà buôn lớn không tin cậy ta?

Chững sẵn có vốn rồi lại có thể chuẩn ra một phần tiền để mấy hội hiệp nhau lại tuyên chọn người học đi địa mấy nước có lúa tốt đặng học cách chế đất, vô phân, lựa giống, vãn và cho thắm

**Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
làm cho những tay thợ rượu thầy đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi**

thuộc trở về xứ mình dạy lại các công-
phu làm sao cho lúa mình trở nên tốt
hết, nặng cân, ngon cơm v...v... thì tự
nhiên sẽ đắt mỗi hàng và bán được cao
giá, Những điều công ích của mấy hội
nhóm bàn ra và những phương-châm
hay của người du-học về chỉ về, thì nên
in ra sách nhỏ bằng chữ quốc-ngữ hoặc
chữ Tàu, phát cho điền-chủ coi mà canh
cãi.

M. Th.

**Một thứ thuốc
lá nên hút**

Người Nam-Việt cứ phàn nàn rằng học
đồng thiếu không đủ dùng, cũng là trần
ra ngoại-quốc. Sao không biết rằng ại tay
minh cứ đi mua thuốc lá của nước-Trung-
hoa, của xứ Algérie cũng những nơi khác,
mà gây nên cái hiện tượng ấy?

Vậy chỉ nên mua thuốc lá của ĐÔNG-
DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TY, vì những
thuốc ậy trồng ở đây theo những phương-
pháp thiếp-hợp, chế ở đây theo những
cách-thức đặc-biệt, khiến cho thuốc lá ậy
là thứ thuốc ngon hơn tất cả các thứ
thuốc ở ngoại-quốc đem vào.

Vậy nên hút thuốc chưa vẫn hiệu COO,
hệu SCAFERLETI; thuốc đã vẫn hiệu
COO, FAVORITES, ALLIÉS, v. v. cùng
những xi-gà hiệu MANDARIN, BOUQUET,
LORUS, và NARCISSE là những thuốc của
ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TY chế ra.
Vi hút thuốc ậy tức là giúp những người
đồng-bang trồng thuốc, và chế thuốc ậy.
Mà lại giữ được tiền bạc không mất
ra ngoại quốc vậy.

Ngủ đời

**Gặm trong thế sự ở đời,
Kẻ ham quyền quý người cầu
danh thơm**

Trong đời hai chữ công danh,
Con người trên thế sao đánh bộ qua
Xuân xanh rồi đến lúc già
Bất nghiên rên rập mới là Nam-nhi
Xét mình rồi xét người đi
Hai mươi tuổi chàng cho gì là khôn
Tay đời làm kẻ lòn tròn
Khắc nào Hang-tín chiếu lòn trẻ thơ
Càng vì có dạ ước mơ
Lập thân hề muốn chờ chờ quá xuân
Ai rằng khi lúc gian truân
Rời châu nhiều lúc bàng kuân nỗi nhá
Biết rằng có thác ra ma
Hai bàn tay trắng lúc già kẻ chi,
Dương trần người chịu sáu bi,
Xát chôn ba tát biệt ly đời đời
Trí còn ham sự chơi bời
Hồn du tiên cảnh nhiều lời đón xa
Vân-tiên cũng nằng Nguyệt-Nga
Trai tài gái sắc mộng mà cả hai
Lâm trai đáng phận làm trai
Ơa nhà nợ nước sánh tài biệt đồng
Trong đời cái nợ tang bồng

Ráng gio bối đáp, lòng vòng phải lo
Hề còn dành phận học trò
Rừng nhu biến thánh rắng mờ mới hay
Cho bay những kẻ hữu tài
Dần hàng yếu chuộng ngày ngày mên ưa
Thiếu quang mây chấp thời đưa
Năm đêm suy tính, phòng ngừa buổi sau
Ai rằng khi lúc khó giàu
Ai rằng lộc nước cơm trạo khỏi mang
Thầy người quyền quý lệ băng
Cam go một lúc, tiền ngàn khó mua
Thiếu niên phải ráng tranh đua
Đề chừng già cả, hết mùa xuân lại
Biết lo phải tính tháng ngày
Chớ ham chơi dờn đường dài khó đi
Ai đời khi chịu ai bi?
Ai rằng mình đã trọn nghì làm tới
Lắm người ở bạc như voi.
Ơa thấy dạy bảo đến bối không lo

NGUYỄN-TÂN-QUỚI
Normaïen

**Phân quan Báo
Partie officielle**

Vi lời nghị quan Thông-độc Nam-kỳ
ngày 26 Mars 1920.

Cấp bằng thầy Văn-trường-Phát, có
bằng cấp trường điều-đường Cholôn
lâm điều-đường thì sai tam hạng thuế
y-viện và bỏ đi từng lịnh quan chủ-linh
Baria.

Lương bổng bổ về kho địa hạt Bentré
gánh chịu và coi truat phần tiền hưu-tri
và tiền phụ-trợ 4% gửi về kho quân-hạt.

Cấp bằng thầy Ng.-v.-Tho n° 233, Ng.-
v.-Đinh n° 234 Ng.-v.-Tinh n° 235 và Hà-
v.-Tục n° 236, có bằng cấp trường
điều-đường Cholôn làm điều-đường thì
sai tam hạng thuế y-viện và bỏ đi từng
quyền quan chủ-linh Bentré.

Lương bổng bổ về kho địa-hạt Bentré
gánh chịu và coi truat phần tiền hưu
tri với tiền phụ trợ 4% gửi về kho
quân-hạt.

Lời nghị ngày 27 Mars.

Cấp bằng thầy Đinh-huân-Khương có
bằng cấp trường dạy làm sự-giáo hậu
bổ từng quyền quan chủ-linh Vinhlong.

Lương bổng khỏi truat phần tiền hưu
tri, bổ về công nợ làng thầy này dạy
phải gánh chịu.

Cấp bằng có Châu-lhi-Phan có bằng
cấp trường tỉnh, làm sự-giáo hậu
bổ từng quyền là cai-trường Chợ-thị
lương bổng khỏi truat tiền hưu tri, bổ
về kho quân hạt gánh chịu.

Lời nghị ngày 29 Mars.

Bỏ thầy Trần-v-Đại trợ-giáo tự-chuyên-
xa, làm trợ-giáo họa sanh trường máy.
Bỏ thầy Hồ-v-Tam coi máy tự-chuyên-xa
hạng ba làm trợ-giáo thê cho thầy Trần-
v-Đại.

Lời nghị ngày 31 Mars

Bỏ thầy Đỗ-hanh-Luân thợ-kỹ thí-sai
tam hạng ngoại ngạch quân-hạt Nam-kỳ
đặng từng sự dinh Tông-thông Đông-
Pháp.

Bỏ thầy Ng-văn-Miết thợ-kỹ thí-sai tam
hạng đang từng sự tại đé-lao Côn-nôn,
về từng sự phòng nhì dinh thượng thơ.

Thời đàm

Nghe lóm:

Mấy bữa lẽ rồi đây, các sở nhà-nước
và hãng buôn đều cho người giúp việc
ngồi, nếm tàu và xe-hơi, xe-lửa chặt
người qua-giang, đi hát kìa, sang tinh
cò, hoặc thâu cha mẹ, bà con, hoặc du
nguyệt. Thằng trên xe, dưới tàu,
người đi đường bay chuyền vẫn cùng
kẻ ngồi gập cho qua ngày giờ, chớ khỏi
trông đợi vì đường xa, lâu lối gỏi, tới
chông. Bởi vậy ai đi đường đâu chẳng
có ý muốn nghe chuyện người khác,
cũng đặng nghe lóm lăm chuyện đáng
cười thắm.

— Ai hôm qua đi-đơn hỏi mùa phải
về Mỹtho hay không, rồi sao đi-đơn gửi
cho mùa tám giấy quanh (20000) chi vậy?

— Ừ! đưa lại cho mùa, rồi mùa còn
cây ami hai chuyền nữa. Mùa nói giàu
ma-pham (ma femme) mùa đi Mỹtho thăm
cậu Sáu mùa, chớ mùa lên xuông Bentré
lúc thiếu mềo mới của mùa; nên mùa phải
gửi tiền cho ami cắt giùm chớ không
thời ma-pham nó xéi thầy đem tiền nhiều,
nó làm giặc, chắc hết đi! Ai chừng ami
tới Mỹtho ami đánh giùm, cái dây thép
này (đưa cái dây thép viết sẵn) đặng cho
ma-pham nó xuống mùa một xuông Mỹ-

tho rồi, với mua cho mùa hai cân mề-
thuần, rồi bạn về mùa đón ami ở Bentré
mùa lạy.

Y! đi-đơn đi cái mưu dây thép đó coi
bộ hay quá! Đễ mùa cũng mượn thầy
Bây về tới Bentré đánh dây thép giùm
cho ma-pham, chớ mùa dám nói thiệt
với nó mùa ghé Mỹtho đâu? Còn mùa
chàng nói giàu gì đi-đơn: Hồi sớm mai
này, mùa gán ra xe lửa, bị ma-pham
nghe, mùa giàu tiền lặt mùa đứng lại
xét túi, xét hoa-li, rồi xéi cho tới trên
nón trong đôi giày... làm thiếu chút nữa
tré xe.

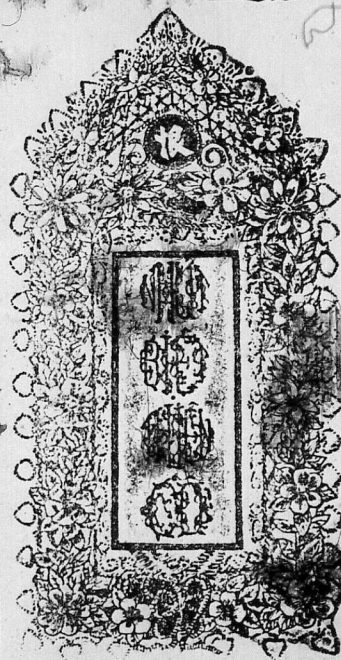
— Vậy chớ tiếp ami giàu ở đâu? —
Mùa giàu ở trong cái bao cuốn sách của
mùa đem theo coi đi đường, mà mùa không
dám lấy cuốn sách đó, cảm sao mùa để
lên xe kéo rồi giá đồ quên. Hồi tháng 10
chạy về lạy. Đi-đơn coi mùa giàu không?
Phải hơ-hông thì chắt tám giấy quanh
của đi-đơn với mấy chục đồng bạc của
mùa rồi!

— Thiệt là « mềo lanh, chuyền lẹ » Mề-
đờn bà họ có tài làm bộ tiền-tàng giũ-
giữ cho mình, chớ mấy bữa mình đi
khỏi đây có bao nhiêu cũng từ-sắc, càu-
tôm ần hệt.

— Vậy hể mình bày ra nói thì thêm
hại nữa: chôn, bát, ly tách đập bẻ phải
chạy tiền sắm lóp khác! Kia! tới ga
Bentré, có mềo của đi-đơn ra rước kìa!

M. Th.

Liên trường phùng điêu cài lương

Bay lâu người Annam
thường dùng liêu đối của
China mà đi điêu phùng tuy
nhiều sắc huê học không
đúng kiểu, nhưng vì có chất
thủy thần ai trang nhá trong
mấy câu chữ, nên không bỏ
được.

Đến nay tiệm hà Harel ở
đường Catinat, món bài 75
có bán đủ kiểu trang hoa
theo cách phương tây, cê
danh tiếng bấy lâu nay, mà
nay lại dùng trang hoa ậy
mà phụ thêm chữ nho hay
kể của người xem rất
phải đẹp. Đã trách khừ
cái họa họa vô lý của kiểu
China, mà lại gúy đặng mấy
câu chữ thần ai của phong
tục nhà Nam ta.

Thấy một sự tân chế
hiệp thời nghi, nên bọn
quan kinh xin bổ cáo cho
đồng nhơn rõ biết.

Hãng hà Harel lại có cây
đặng một người danh sĩ
viết, các câu hoặc là hàn
phúng, hoặc là câu đối điệu
đồng nhơn theo tình cảnh
của người.

Vậy xin chư vị ai có muốn
mua thì gởi thơ mà nói hể
ý từ của mình muốn đặng
câu chữ làm sao, thì đều sẽ

đặng như nguyện. Như chư vị có đi chơi Saigon, xin ghé thị nhà hà Harel,
món bài 75 đường Catinat, mà xem thì tường tất.

Ở đây bốn-quán có in hành cái kiểu thức cho khán-quan rõ thấy.
Ở đây bốn-quán có in hành cái kiểu thức cho khán-quan rõ thấy.
Xung quanh thì bóng như trang hoa tây, còn ở giữa thì lại có bốn chữ
» Như viết thên cê ».

HỜI NGƯỜI ANNAM

Chờ nèn lộn thuộc của Ngoại-quốc với thuộc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hồ biết lựa thuốc rời và thuốc điều trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quả thiệt là đồ thổ sản Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng

Hãy nèn hút thuốc hiệu TRÁI-ĐẤT

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LỬA

Giá bạc kho nhà-nước . . . 151. 00
 Giá lửa, tạ 100 kil. chở tới nhà máy Chơ
 lơn (bao trữ lại) : 8500 tới 8580.

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Ngày

Thất kinh chưa bậu!

Bữa 30 mars, lối 11 giờ trưa, tên túc Quảng-dông Giang-Điêu, 16 tuổi, nghề thợ mộc, ở đường Thuận-Kiến, có rắng hôm 15 mars 1920, tình nhân nó là Nguyễn-thị-Tiêm, 35 tuổi, bỏ nó mà trốn. Ông đưa có hai đứa trẻ con: một đứa tên Lữ-Tông, 9 tuổi, một đứa tên Lữ-Hùng, 7 tuổi, cũng theo mẹ hết.

Giả tử chông chệch

Chệch (Quảng-dông) Lữ-Điền, nghề mua ve chai, ở đường Thuận-Kiến, có rắng hôm 15 mars 1920, tình nhân nó là Nguyễn-thị-Tiêm, 35 tuổi, bỏ nó mà trốn. Ông đưa có hai đứa trẻ con: một đứa tên Lữ-Tông, 9 tuổi, một đứa tên Lữ-Hùng, 7 tuổi, cũng theo mẹ hết.

Ăn trộm chó ai

Tên Nghi Ồ, 39 tuổi, là người coi lò nhuộm hiệu « Lương-Hòa » ở đường quai des Chantiers, môn bài số 97- thừa rằng không biết ai chơi rằng mất lợn hết 12 cây vài den giá 36 \$00, 40 quân 14 \$00 và một số bạc 140 \$00 nữa. — Bó là ăn trộm chó ai.

Bắt đặc kỳ từ

Có tên chệch Quảng-dông Hà-Quới, 23 tuổi, làm gì không biết lại mê kinh « Au bois » láng cháng sụp té xuống nước lặn mất. Tưởng đi tìm lính chơi ai ngờ lâu quá không thấy trở lên. Chứng kiểm dạng thầy, hôn đá về Trung-quốc. — Thói, chón.

Ai mắt giầy?

Ai đi đầu lật đặt làm rớt giầy cùng đường mà không hay, có thêm kia ở đường Phú-lạc lượng được đem nạp tại bót cái Cholon. Máy người mắt giầy lại đó mà xin lại. Giầy ấy kê ra dưới đây:

- 1° Giầy thuê thân năm 1919, tên Ng-vân-Giao, 33 tuổi, số 115, làng Phước-thạnh (Biên-huê).
- 2° Giầy thuê thân năm 1919, tên Ng-vân-Lợi, 34 tuổi, số 287, làng Bình-hưng-dông (Giãnh).
- 3° Thông hành năm 1920, tên Hồ-vân-Tiệt, 33 tuổi, số 2767, Saigon.
- 4° Thông hành năm 1920, tên Huỳnh-vân-Lang, 20 tuổi, số 2776, Saigon.

Găm mắt rợ

Làng Thanh-tri có đặt một cái rợ phụng cùm rừng hương tây; tới bữa 27 Mars 1920, có một con găm chung vào sự rợ. Làng bắt giải nạp cho quan lãnh thưởng. Ấy là: Bạo hổ băng hà, tử nhi vô hối.

Bà hỏa

Đêm 26 Mars 1920, bà hỏa buồn nên đốt nhà tên Oanh tại làng Thanh-tri rồi sáng lại đốt thêm nhà Đốt nữa. Vụ này xét ra thì tại mình vô ý. — Cật cái khác.

Thông tin: TRƯƠNG-QUAN-HIỆU.

Soctrang

Chợ cùng cặng đại, người cùng đánh lại.

Buổi chợ sớm mai, 2 Mars lúc tám giờ, có tên X... là người góp chợ, đến đôi

tiên chỏ một tên khách-trú kia; đàn này su cũng có hú, nên tên kiều cư trả lời thô tục làm sao không rõ mà tên X... nổi xung, nào là thoi, đá, nhiều hiệp, song cũng chẳng động vào mình khách-trú được, nên tên X... càng nổi thần hung rít đòn gánh của tên chệch ấy mà đánh. Chệch bắt đặc đi phải đứng dậy đón gánh, còn cùi chỏ thì đánh trả vào bụng tên X... Tên X... bị vào hông búng rúng làm liên, gương đi chừng vài mươi bước thì té xiêu, hộc máu mà thác. Quan thấy khản thầy thì thấy là gấu-hư nên chét.

Nội vụ còn đang tra vấn, còn thấy tên X... thì dạy chón.

Những người góp chợ, nên trường đến con buôn bên mà bớt sự thộn-nộ, đã chẳng gây nên nổi rầy rả mà cũng khỏi đến đầu trí mạng.

Thông-tin.

NGUYỄN-NGỌC-KIM đit VÀNG.

Rượu chác hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên xứ Corse, đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.

Ai mua thì phải hỏi cho đúng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu này nội Đông-dương chỉ có một mình hãng Denis frères giữ mà thôi.

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Đáp thại

SỐ (1) VÀ (2)

1° — Tinh sâu mong trả nghĩa dầy Hoa kia đã chấp tội này cho chưa?

Xuất bình. — Bánh-hỏi

2° — Vũng trắng ai rẽ làm đôi, Nửa in gói chích nửa soi đem trường.

Xuất nhật từ. — Chử (H) dụng M. Huỳnh-vân-Lương, bí-điền Phan-thiết đáp trúng câu số 1.

M. Huỳnh-kim-Biên Bang-long Soc-trung trúng câu số 1.

M. Lê-quang-Ninh hương-sư Khánh-lạc Travin trúng câu số 1 và số 2.

Lê-vân-Đầu 108 Boulevard Bonnard Saigon trúng câu số 1 và số 2.

M. Ân-Hậu Bình-thủy Tân-lạc trúng câu số 2.

M. Ng-công-Nhâm Bình-thủy Cán-thơ trúng câu số 2.

M. Nguyễn-nhơn-Nghị Tuân-giáo Cán-thơ trúng câu số 1.

Bản báo kinh ngữ chư văn nhơn mãn-thiếp.

Chặng vạng trời Nam

Trời Nam sau trước một màu, Đượm nhuan mưa móc, dổi dào non sóng. Mặ ai lãn lóc bụi hồng, Cảnh chiếu lãn bước ra đống giải khuây.

lm lĩm ruộng khắp đồng tây, Gọn người vui nghiệp, cò cây trời nhành. Cội già thêm này chổi nanh, Sỡn-sỡn trảm cùm chung-quanh một vòng.

Gập giờ bóng xế trời trong, Nhẹ chơn một bước, nặng lòng ngàn cân. Nghi thối trong cuộc xây vắn, Biết sao cho đúng giúp phân cho ai?

Thẹn vì cũng mất công tại, Mắt này như quàng, tai này như bưng. Nhơn cơ thế sự đã trường, Dờ-dang nửa kiếp, ngỡ-ràng đã sinh.

Cũng chưa ra lời hoa trình, Cũng chưa phải mặt hiện vian một nghệ. Nghi càng xót phận ai, Muốn đi ngàn tới, muốn về biếng lui.

Sân bên trụ đá, lại người, Ngần-ngợ ngó xuống, bối-hối thờ ra.... Nghi đoán kiến lĩa lại qua, Lãng-xãng trong cỏ, siêng đá quạ siêng.

Chờ chuyện đất cát liên liền, Một con một máy chằng phiên công lao. Hinh xem đầu khác vi-hồ, Song tài đoàn thể, giồng nào cho qua?

Còn đây lãn-thần què nhà, Chỉ khoanh tay ngó bóng tà trời Nam!..

May cho, Đại-pháp bao hàm, Ra công diu-đắc, chằng nhâm chằng thối. Hằng lo mớ trí báy tới, Kia xa trước mắt một đôi trường làng.

Vách tổ sắc trắng rõ ràng, Phia sau xanh ngắt một hàng đũa giàng. Thường ngày thấy dạy siêng năng, Phá vừng hắc-ám, mở đàng văn-minh.

Trẻ thơ tập luyện đành rành, Việc người chán rỏ, việc mình chừa thong.

Tuy rầy chằng mây mây lóng, Có khi cũng dặng lướt róng đại-bàng. Pháp-triều giêng-môi vừng an, Chằng hề đăm đá phủ phàn, hồng lo.

Đã thương phận bé khuôn phò, Lê nào lại bỏ học trò tiền lơn?

Gương ngày đá xuống chén chén, Bón phưng bờ cỏi thềm thềm sạm màu. Trên vườn lỏ xô đầu cau, Tả tới môi lóc, đùn đùn thanh dung.

Như tướng biểu, cỏi cỏi cũng; Chớ lũng bạc cỏi, chớ lũng bạc tán. Gương ngày chơn lãn lãn hương, Như rắng, ăn cỏi, cỏi, mây trời?

Mua thuốc lá của nhà

Nên hút những hàng thuốc rạt ngon, chẻ tạo tại nhà máy thuốc lá Hanoi.

Kẻ ra mấy thứ sau này:
 Thuốc hiệu « Con-gà »
 — « Cơn-voi »
 — « Đổng-minh »

Hàng này 50 điều hay 100 điều.
 — Văn rớt 10 điều hay 30 điều.

Mấy hạng thuốc này:
 Annam trong
 Annam chẻ tạo
 Annam bán
 Annam nèn đùng.

Cứu rồi, tào lại đến nơi,
 Công ơn dày đó tâu thời như non.
 Bã rưng phục sự tôi con,
 Tinh sanh nghĩa hóa vuôn tròn cả hai:
 Hề là ngựa mặt làm trai,
 Cội cây nguồn nước chớ sai tâm lòng.
 Hề là đặng chút thong dong,
 Ông trên bảo hộ phải mong đến bói.

Mơ màng ngắm cảnh khôn thời,
 Kim-ô phút đã xuống rồi đầu non.
 Hình tuy vắng, bóng hầy còn,
 Rạng là một thức ứng tròn thiên-nhai.
 Lo thơ mây ngắt thưa đây,
 Ít nhiều, cũng đặng một vài ơn rơi.
 Cùng nhau rợ rờ phượng trời,
 Đưa vì soi sáng ngời đời còn trong.
 Chứa chan giọt lụy nhiệm hồng,
 Tuy mình ra cách, để lòng phui pha.
 Quý thay một chút bóng tà,
 Qua đêm rồi cũng rạng là từ phượng.

Nỗi tình giặng gít tơ vương,
 Bỏ chơn tiếp bước theo đường lìa quê.
 Nhất thân rừ rí tu bề,
 Khiến người lồi vãng ù ù tâm lòng.
 Nhớ hồi còn nhỏ thong dong,
 Bất thia đi đá, thả công chạy đua.
 Nay thì tranh cạnh hơn thua,
 Ngọt ngon đâu có, cay chua cũng nhiều.
 Chợt nhìn bên cội điều hưu,
 Có người vãi giồng bóng chiếu thân thơ.
 Trước mình ôm thùng nơ nơ,
 Một tay hồi vài bao giờ cho rơi.
 Vãi ra hột giồng của trời,
 Giúp người no ấm giúp đời no nang.
 Bàn như đầu thềm da vàng,
 Đông què khi khải chàng mang vinh hoa.
 Tay chai rường đỡ nghiệp nhà,
 Chơn phen nào khác cột tòa nhơn gian.
 Chạnh vì nỗi giồng gia-bang,
 Lòng đầy khép nép, đi ngang qua người...

Nghe nông ày thiết giúp đời,
 Nhưng mà còn có đưa hơi làm ghé.
 Nào thương, nào ky, nào y,
 Người người an hưởng mọi bề-văn-giá.
 Nhưng không bền vững giang san,
 Thì sao cho đặng thanh nhân lệ dân?
 Chín nhờ Đại-pháp thâm ân,
 Cầm gươm hốt hờ, nhắc cán trị vì.
 Trên đường vừa bước vừa suy,
 Thân này có biết lấy chi đến bói.
 Nỗi mình, ngó lại, hỏi ôi!
 Bơ vơ cánh chấu, lời thời cần rủa.

Khắc đầu thầy sãi ở chùa,
 Chỉ mong cây chúng, mây vì giúp ai?
 Thời không thỏa đặng chút tài,
 Lòng què xin khấn một đời chẳng hai!
 Còn non còn nước còn dài,
 Mặt trời còn mọc giồng người còn lên.
 Chúc cho cao vọng một nền,
 Pháp Nam hai nước vững bền ngàn thu!

Muôn bán

Vì việc phải đi

Một cái xe auto Langsa hiệu Rochet Schneider 14-16 HP. sáu chỗ ngồi, Magnétó Bosch, đèn khí, đủ đồ phụ tùng.
 Muốn coi, xin hãy do nơi nhà 131 đàng Charner, Saigon.

Hướng truyền

Huo

Đuổi chuột cũng nên danh

Một người linh đi trận về thuật chuyện rằng: Có bác chiến binh kia khi đến trận địa thì đóng ở chiến tuyến thứ ba là nơi xa đạn lửa, không phải ra đánh dẹp ai, chỉ có phải cất phiên canh gác, rảnh việc thì quan sai đi đảo tăng sê, vận tải lương thực, hoặc là dọn dẹp xoàng xoàng mà thôi. Tên linh ấy bộ dạng học trò chun tay lỏng không, tánh nhác nhóm lăm: ăn xong thì nằm, không chịu đi làm cho nên bị phạt mãi phạt luôn chỉ vì tội nhác. Quan thấy nhác quá phải tra khảo, thì anh ta thưa rằng: « Tôi không phải nhác, chỉ vì rắng từ khi nghe tin Đại-pháp mộ binh thì dốc một lòng qua đây đánh mao hiểm mấy lần treo non vượt bể. Cái máu đánh đến chết những hôm hăm trong tâm khảm. Nay qua đến đây đã không được tại chi, mà hãy còn phải đi làm những cái việc thì biết đã thừa. Nay phải ra làm thì lấy làm bị tiện lăm và buồn bực vô cùng, cho nên không chịu làm chỉ vì chừng ấy.

Quan nghe như vậy cũng lấy làm khen, nhưng cũng khuyến miên cho rời sai đi làm. Anh ta không chịu đi, nói rằng: « Tưởng là có việc gì khác, chớ còn như việc ấy thì cứ ở xử tôi cũng sẵn có mà làm, hà tất phải qua đến đây mới có. » Nói lý sự mãi làm cho quan phát gât phải phạt nặng - trước còn một tuần, hai tuần sau đến ba tuần một tháng. Anh ta cũng cứ ý ra không sợ.
 Sau đến nỗi phải lập bỏ lên ông Tư, ông Năm, đòi anh ta đến hỏi, thì anh ta cũng một lòng đòi ra trận liều tử chiến cho tại chi bình sanh và nói lý sự như trước.

Ông Tư, ông Năm phải giảng giải rằng: « Tuy không phải ra trận, nhưng ở đây mà phòng giữ làm cũng vận tải cho tiền quân thì cũng như ra trận. Như ta đây chỉ khí cũng mong ra xông pha nơi tên đạn, nhưng còn chờ lính trên mới dám kéo quân ra, hướng chỉ mấy là một tên lính phải tuân phép từ đội quân trở lên cho đến quân một quân « ba, sao mà được tự tiện như vậy? »

Anh ta đáp liền rằng: « Quan dạy như vậy thì khiến cho tôi buồn quá: găng như trận tiền súng bắn như rầm, đạn bay như cát, lẽ nào lại không có một người chết một người bị thương nặng hay sao? Hướng chỉ chức trách các ngài là to lớn biết bao, lại không đoái đến cái lòng chiến-tử hăng hái của tôi mà cho tôi được đi vào một chân lính ở tiền trận, để cho tôi bị nhục thế này? »

Ông quan ba nghe ra giận lăm, có ý muốn phạt một tháng tù nữa, vì quan xét tánh nó là nhác lăm, chỉ khéo bia lời như vậy mà khuấy rầy.

Nhưng quan tư biểu đồng - Bên cho anh ta tự lựa lấy một việc gì nhẹ nhứt trong việc binh thì lựa mà làm, để chưa ra trận được, mà chẳng phải đau, không lý ừ rồi nằm ngủ. - Các quan ép mãi anh ta chẳng biết việc gì nhẹ nhất mà lựa. Sau cùng anh ta chỉ xin một việc duốt đi chuột, vì trong tăng sẽ có nhiều chuột to hay đến cắn áo mền và phá hại đồ thực dụng của lính lăm. Các quan thấy như vậy ai lại

chẳng phi cười! Rủa mà quan muốn giữ lấy một việc truyền tụng ngự cười của nhà binh trong hăm hế, thời thì cũng chiều lòng cho anh ta nhận lấy cái chức trách đuổi-chuột.
 Thời lúc đó tha hồ mà tại chi: Cầm con roi đạo chơi hề nghe chuột rúc-rích ở đâu, thì tìm tới đuổi. - Như vậy đã hai năm. - Đến sau tan giặc rồi, quan xét tình anh ta mà ngự cười, và trong gần ba năm ở trận địa không phạm một tội gì, và anh ta đuổi chuột hết sức cần mẫn.

Tội trước đã được tha mà lại có cũng cái lon cai vênh-vang về cơ quán.

.....
 Khi nào có việc chi hi nà
 muôn dài đặng quan-khách
 mà chẳng dùng rượu Sâm-
 banh Champagne như:
 Tisane Marquis de
 Bergey
 Thu gia
 Thì làm sao cho phỉ tinh
 vui vẻ đặng
 Rượu này có một mình hăng
 Denis Frères trư mù thời.

Hàng bạc

Yokohama Spécie Bank Ltd

Vốn cho hùn tới 100.000.000 đồng yens
 Vốn đã đóng vào
 hăng 61.000.000 đồng yens
 Tiền dự trữ... 44.000.000 đồng yens

Hàng cái tại Yokohama,
 Hàng ngành tại Tokyo, Kobe, Osaka,
 Nagasaki, Shimonoseki, Londres, New-
 York, San-Francisco, Stakle, Angel, Hono-
 lulu, Bueno-Ayres, Rio de Janeiro, Sidney,
 Bombay, Calcutta, Rangoon, Singapore,
 Batavia, Sourabaya, Manila, Hongkong,
 Shanghai, Hankéou, Newchwang, Chang-
 chun, Harbin, Vladivostok.

Pháp-quốc: tại thành Lyon
 Đại Biều ở thành Paris và Marseille.
 Chiếm đầu bản-quốc ngân hàng Paris.
 Sung-thoại-Ngân Lyonnaise
 Hàng ngành tại Saigon đã mở cửa
 bữa 6 Avril 1920 số 21 quai de Belgi-
 que.

Về tất cả công việc Hàng-bạc; Bán và mua giấy tờ đổi chác trong khắp cả Hoàng-câu.

Lãnh bạc gửi
 Phát Thủ ngân hàng phiêu
 Chủ Hàng
 SHIMIZU.

.....
 Bối cảnh chung có một thứ
 này NILE mà thời giầy này
 là thứ giầy văn thuộc điệu.
 Tôi nhớ của một mình hăng
 Denis Frères đại lý khắp-cả
 Đông-dương.

« Xây lúa »

Muôn hỏi cách thờ và giá cả
 thì do nơi hăng

Denis Frères ở Saigon, đường
 Catinat số 4.

Xin đến xem máy ráp sẵn rồi.

Người-Andam-

Nên hút thuốc lá hiệu « CON GÀ »

Vì thuốc trông tại trong xứ ta,
 Vì thuốc thơm tho hơn hết,
 Vì chế tạo theo phép vệ-sanh,
 Vì bán giá rẻ hơn thứ khác.

Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,
 Mà hút thuốc lá hiệu « CON GÀ ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-ty ở Hà-nội,
 Công-ty tưu thuế ọng Fontaine tại Saigon
 và các nơi tạp hóa đều có bán.

Đông-Pháp báo tin

Kiến ân người

Làng Hà-trung có nhà kia hai vợ chồng mới được đứa con trai mới hay bô. Nhà nghèo cho nên cha mẹ thường bỏ con vào nói ru ngủ xong thì vợ cái cò chống cái cuốc theo vồng khoai đám đầu mỗi người mỗi ngả.

Một bữa trời nắng gắt, ru con ngủ rồi thì vợ chồng ra đi cả. Đứa con thức giấc dậy, ngồi dậy bò xuống giường — khóc no khóc nê chẳng ai đến dỗ — chán khốc, thì bò lẩn xuống đất, rồi bò ra sân. Xứ ấy nhiều cát lấm, loài kiến lừa lại hay ở cát. Và lại bề nắng thì cát lại nóng quá. Đứa con khi đã bị nóng thì bò-bạy bò-bà, bò nhảm ở kiến lừa. Kiến bu vào cắn. Đứa con, lẩn ra nhưng có ai biết! La khóc vùng vẫy bao

không thì kiến càng vùi thêm hay nhiều. Một quá đuổi hơi, không ai đến cứu, bị nọc độc của kiến lừa nhấm vào mình nhiều quá phải chết.

Thảm thay. Cha mẹ xong công việc nhờ đến con về cho bú. Tìm đâu chẳng thấy con, chạy quanh chạy quây tìm khắp, ra đến ở-kiến thấy kiến vùi con vàng rực cả người, phải cho bết kiến thì trơ ra một cục thịt tròn quay mà lạnh ngắt như đồng!

Cũng làng ấy năm trước cũng có nhà có con mới hay bô như vậy, cũng sợ y như vậy để con bò ra đường, nhân tiết mùa hè cát nóng như nung lăm cho đứa con phải chết sém.

Hai việc ấy tưởng có nhiều người có con mà không nghĩ đến — thứ nhất các nhà nghèo thì thường như vậy. Thứ hai là rất nguy mà rất nên phòng.

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORE Là một thứ giải khát ngon thượng hạng Của một mình hãng Denis frères có trụ má thời.

TIỆM Họa-chơn-dung Thiết khéo hạng nhất nội Đông-dương. HO-VĂN-LANG. 58 rue d'Espagne Saigon.

Vinhlong Thương-nghệ Công-ty

1) Xe hơi và tàu đưa bộ hành, giắc ghe chõ lưa.
2) Sửa các thứ xe, bán đồ phụ tùng, bán đồ sắt và rèn đồ sắt (hàng rào vắn vắn).

3) Tiệm trừ hàng hóa ngoại-quốc và đồ thổ sản.

Xin các ông lái buôn đường an-nam, đậu, tiêu, mè tõi, trà Huế, trà Annam, thuốc lá bài, thuốc Gô-váp, thuốc sút, bao đệm hay là đồ thổ sản khác xin đến Tiệm của Hội tại chợ Vinh-long mà thương-nghệ Hội sẽ mua sát, và xin các ông chủ lò đường, sở trồng thuốc hay là những vật kê trên đây gửi thơ bản tin cũng được.

Vinh-long, le 15 Mars 1920. Le Directeur gérant, NGUYỄN-PHÚ-TOÀN.

IMPORTATION COMMISSION Entrepot de Cholet 71 rue Tông-dộc-Phuong

Hãng trừ Hàng Hóa Paul-HIẾU-Cholea. Các thứ vải. — Đồ gia vị Lang-sa và các nước. — Rượu chác và các thứ rượu ngon. — Các thứ dầu và savon thơm. — Các thứ đồ đơn ống và đơn bà. — Các thứ đồ da lừ nhô. — Các thứ đồ vật và đồ mới tại Paris gửi lại vắn. vắn.

Hãng tôi cũng chịu ra công mua các thứ hàng hóa là m bán phương Tây và các xứ lạ theo y cách vị dể.

Giấy thép đề từ: Paulhieu-Cholea. Giấy thép nói: 667.

Le Directeur Paul HIẾU

Officier d'Artilerie Coloniale démissionnaire Croix de Guerre

CANOT HOI

Hãy lập tức viết thư thương nghị với

Đề chờ chuyên mau lẹ, Ông Charles BARDON

NGƯỜI ĐÓNG TÀU

Ở đường Paul Blanchy số 127 SAIGON (Namkỳ)

đề tuần du điền địa

MỘT CÁI KIỆU THEO LOẠI « POPULAIRE », KÉU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 620

Chắc chắn đóng kỹ càng gláng đẹp!

giá 1.500 \$ sấp lén

Khoái hượt lệ-làng sạch sẽ Giá rẻ

Nº (19) FEUILLETON DU 7 AVRIL 1920

ROMAN

OAN KIA THEO MÃ

BA MƯƠI HAI ĐÊM

HỒ-CẢNH-TIÊN tự thuật

Đêm thứ tư (tiếp theo)

« Nghe hồi, tôi ngần-ngừ giây lâu rồi đáp rằng:

« Nếu gia đạo tôi sanh biến như thế, hoặc tôi nghi ngờ như thế, tôi đánh nhảm mắt bó quạ, xét vì chưa có cơ chỉ rõ ràng, nghi hoặc e hại nghĩa anh em, oan tình kim-cái. Mà đầu có cơ quả đã nữa, cũng còn phải niệm tình máu-mủ, thương cho phận con chịu rủi tại mẹ cha; cũng còn phải nghĩ on song nhật ngày xưa, tuy là rẽ chó công khó đường nướ như con ruột. Có lý nào vì một số nghi của mình mà làm cho rã rời hết cả.»

HỒ-Cảnh-Tiên nghe dứt, chip miệng gượng cười mà rằng: « Tôi cũng xét cạn lẽ như Lê-qui-Hữu vậy, ngặt nỗi thơ của cha mẹ vợ tôi thêm cơ cho chỗ nghi của tôi ra quyết. — HỒ-đại-nhơn lấy khoả nào trong thơ mà gọi rằng thế có?

— Vậy chớ đọc thơ, Lê-qui-Hữu chẳng đề ý, nghĩ về khoả: « Tung

thế cha mẹ phải biết con me thằng

Xuân viết thơ lên hồi Chánh-Tâm và nhờ Chánh-Tâm nay cha mẹ mới biết con ở đây mà kỹ thơ thăm hỏi sao? Khoả này lời song nhật tôi thật tình. Mà chẳng biết sao khi đó ai khiến cho tôi xét cho: tại vợ tôi bày, nên cha mẹ vợ tôi mới viết thơ lên hồi Chánh-Tâm. Vợ tôi bày vậy, thì vợ tôi phải có một lời riêng chỉ đó mong thừa dịp mà trò chuyện với Chánh-Tâm. Rồi lại xét, thơ Chánh-Tâm trả lời cho vợ tôi, ai biết rằng không có chỉ này? Bị xét vậy đó, nên tôi lấy khoả thơ của song nhạc tôi làm cơ quả quyết sẽ nghi của tôi mà hơn thêm, giận thêm, lại cho lời của Hai-Châu nói cùng tôi ngày trước đó chẳng phải tại chẳng ưa mà thêm dột, nước lá khuấy nên hồ. Cơ ấy nên khi đọc thơ rồi, tôi đứng-dưng, đánh đoạn nghĩa tóe-tóe, chia tình máu thịt, song về nhà nếm tình tôi tình lui, nghĩ xa nghĩ gần, xét phải xét quấy rồi, tôi cũng luận như ý Lê-qui-hữu vậy. Tôi mới hỏi anh cho song nhạc tôi, nào thơ còn cấp đây, Lê-qui-hữu xem thì rõ. Tôi giần hết tâm sự đề tại việc nước nên phải cách xa thôi.»

Và nói và móc lấy thơ trao, tôi tiếp mở ra xem như vậy:

Vientiane, le 1er Décembre 1913

« Trước trông kính lạy song nhạc, sau cầu chúc cho song nhạc với thế nhĩ của con đừng chữ bệnh an.

Con mới tiếp thơ của song nhạc gửi đến, khai phong xem lời hồi, con ngần ngợ dường tình giắc chình bao, mới hay con lỗi trăm bề, (song nhạc thương tình đúng như

« Sự đời dài xa xứ đây chẳng vì giữ sự của con chút nào thì cả ấy lại việc quan, xin cha mẹ chớ nghĩ lòng mà hao tổn.

Nói cùng mà nghe, vợ của con đầu tôi, con cũng còn nghĩ lòng trên, có lý nào con đuổi về, rồi tin dôi, không một lời mình bạch. Nếu bắt tin con, là tại một là việc quan mà con không rảnh dạng chút công, là xứ lạ bơ vơ, sớm tối không người dạ nhớ.

« Thật con nhớ song nhạc và vợ con của con lắm, nhân mà biết sao! Sanh phận Nam-nhĩ, cái vợ bốn phương phải trả!»

Nay kính, KÝ TÊN.

Đọc dứt, tôi vừa ngược mặt ngó lên, HỒ-cảnh-Tiên hỏi tôi: « Hồi anh như thế, Lê-qui-hữu nghĩ cho sao?

— Có sao mà phải nghĩ; ấy là

lời hay của HỒ-đại-nhơn kiếm mà che lấp tâm sự đồ thôi chớ.

Thơ như thơ này, rõ ràng HỒ-đại-nhơn không cố ý muốn cho vợ con đến, nên không một lời nói thôi.

Còn chi nữa mà mong, Lê-qui-hữu! Tôi đã nói khoản thơ của song nhạc tôi bày cơ làm cho sẽ nghi của tôi ra quyết, song của chàng đã — vì chút nghĩa trong on đây phải muốn lời cho lấy, vậy mà Lê-qui-hữu nghĩ tôi tránh khỏi sự giận ấy sao? Thơ rồi, chưa bao giờ ngày, tôi xây tiếp tin này tiếp của song nhạc tôi, biểu tôi đón tiếp. Tôi ngờ trước song nhạc tôi, chẳng để bữa lâu tôi. Đón chẳng thấy song nhạc tôi, chỉ thấy ở-nhà tôi, với con tờ hồng con tôi đi tới. Lòng tôi thật chẳng vui, nhân mà ngoài mặt cũng tươi cười mềng rờ.

« Đứng vai bên song nhạc ở chung với tôi, tôi cũng hẹp mà cũng không lý qua nó, cực chẳng đã phải mượn phố dọn nhà, cùng nhau nương đất khác.

(Sau sẽ tiếp theo.)

L. H. Mưu.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhất hạng bảo-chê sư, kê nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát Tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chur quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng. Muốn ĐƯỢC-TÀNH-LỰC-BIỆN đả xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không

Thợ khảm đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùng quý ông dùng khảm đen rõ; Tôi thiết rành nghề thợ khảm trên 18 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khảm nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khảm bạch theo kiểu cấp tốc, quý ông muốn kết dính lại một lần bạch lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải do (contour de tête) máy tạc phân và máy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chớ máy ông

ở đồng tôi làm rồi gởi lại cho anh phi tôi chịu mà phải trên 2 khảm. Khảm đặt có hai giá tây theo hàng nặng nhẹ:

Hạng nhứt, bồng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2.00

Hạng nhì, bồng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua gì có đủ kiểu xin gởi thơ tôi sẽ định giá cho đỡ bán.

Cái xin quý ông hãy mua khảm của tôi làm thật khéo và kỹ càng, chắc lăm, lâu hư mà lại giá rẻ.

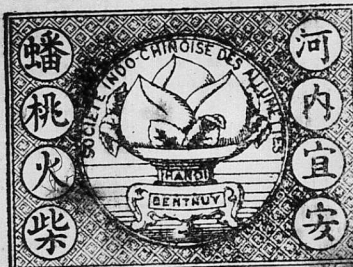
Kính cáo
NGUYỄN-VĂN-BỚP
Thợ khảm đen
File de M. Hoal, Propriétaire
à Suối đờn Bình-nhâm (Lái-thiền)

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

TÊN CÁC THỨ HÀNG	BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG		GIÁ THƯỚC CHUÔNG	
	CÁY CỤA CHUÔNG	Ổ SỐC	GIÁ CÂY CHUÔNG	GIÁ Ổ SỐC KHÔNG VỎ
Cây để làm bàn	Sao	0.33 x 0.33	0.45	25.00
ghế, cái nhà	Cám-xe	"	0.45	32.00
v. v.	Dầu thông	"	0.45	25.00
	Tóc	"	"	18.50

LOẠI CÂY TRÂM	BỀ TRƯỜNG	BỀ HOÀNH	TỶ 100	GIÁ
Cây công	1=50	Từ 0=10 đến 0=12	100	5
"	2 00	"	100	7
"	2 50	"	100	9
"	3 00	Chở tới bến Saigon 18\$	100	11
"	3 50	"	100	14
"	4 00	"	26	100
"	5 00	"	40	100

một mình hãng Denis-frères đại-lý cả Đông dương thứ hộp quẹt này.

Hộp quẹt này khắp nơi đặng phép bán là một sự nhỏ một hộp mà thôi.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới cho lại Nam-kỳ lần thứ nhứt, ngon không có thứ rượu nào bằng. Chỉ một mình hãng Denis Frères trít mà thôi.

CUỐN NHÌ Truyện trình thám TIÊU THUYẾT

Cuốn nhì đã in rồi, cuốn ba còn in tiếp đủ cho trọn pho. Kính xin liệt-vị, mua xem cho rõ sự tích của một người trình thám rất có danh tra vụ án mạng như thần. Nếu như các nhà thương-gia trong lục-châu mua mà bán lại thì tôi sẽ định huê hồng như sau đây:

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20
Mua đến từ năm chục cuốn thì sẽ có huê hồng 40% từ một trăm > 50 >

Xin do adresse như sau đây: CHÂU-VĂN-NGOC. à l'Imprimerie de l'Union, 157, Rue Catinau, SAIGON

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

Có một thứ rượu Rhuon mới này hàng trít, bán rất, nóng người hàng bán cho tôi, tôi bán hàng trít này gần khắp nơi rồi. Rượu này rất lợi cho người, họ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu khác. Hãy coi cho kỹ, nếu có người mua phải nói cho người bán hàng trít như trong như hình trên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ ăn.

Sách mới

Hai cuốn Bài ca GIANG-NAM PHỤNG-CÂU và AN-TÌNH chỉ vài hay ca xứ rừng đên lấy làm thích. Cuốn nhì (cuốn tiếp) nay in mới rồi. Trong ấy có nhiều bài hay rứt, xin khán quan ghé mắt.

Các nhà bán sách Saigon và Lục-châu đều có bán.

Nhân với bạn đồng-bang

Chúng tôi đặng vinh-hạnh mà hay từ rằng đồng-bang ta trong sáu tỉnh nay cũng đã đặng lòng đê-xương tuyệt giao thương-mãi với khách-trá mà vẫn hồi quyền lợi cho bản sở. Các Châu-thành lớn nhỏ thấy đều chung vốn lập cuộc mua bán cùng nhau chẳng chịu đến tiệm khách-trá nữa; thật là một cơ-bội hạnh-phúc của dân-tộc ta vô cùng.

Ấy vậy tôi xin nhắc bạn đồng-bang ta trong mấy làng này chợ và chỗ nào có trường học nên đến nhà in Imprimerie de l'Union mà mua sí các thứ giấy viết mực, để dùng về văn-phòng từ bừa nhứt hạng mà bán ra cho đồng-bang ta dùng, khỏi đến khách-trá mà mua mất. Văn nhà in « Union » là một nhà in rất lớn tại Saigon, và lại chủ người Annam ta làm chủ, giá rẻ hơn các chỗ.

Đồng-bang ta hãy xem tiếm của M. Bôi-quang-Nho mà ngày nay đổ sộ tại hạt Bentre đó là sớ đi trước hết cũng khổ ra mà bán đủ các thứ giấy viết mực và các thứ sổ, sách, thơ, tuồng, truyện các quốc-gữ mà nên. Hoàng ngày nay là ngày của đồng-bang ta tuyệt giao với khách-trá, bình vực nhau mà làm ập thì lại càng đê hơn. ông Bôi-quang-Nho khi mới sáng tạo.

Ấy vậy mấy tiệm Annam ta đây đang lo lập ra nên gởi thơ mà thương nghị với M. Nguyễn-văn Cửa, Rue Catinau 157 Saigon, giá rẻ hơn các chỗ là giúp sức cho đồng-bang ta buôn bán mau thành vượng.

Kê các món hàng tại nhà in:

Papier pot blanc,
Papier réglé,

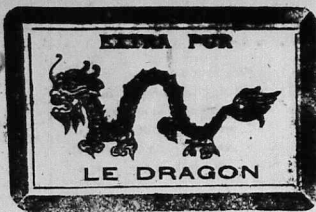
Cahier couronne, Crayons ordinaires, Crayons extra noirs, Crayons couleurs, Règles, Boite de craie conique, Papier couleur, Papier parcheminé, Cahiers d'écritures « Flament » N° 1. 2. 3. 4, Boîtes de plumes rondes N° 3. 4. 5, Gomme pour encrer, Gomme pour crayon... « Apis », Encre noire en courlines, Encre noire en litres, 1/2 litre et 1/4 litre, Encre à tampon sans huile, Enveloppes petit format, Papier à lettre réglé, Porte-plumes, Papier buvard, Encre violette en poudre, Petits carnets, Registre pot réglé 2 mains, Registre pot réglé 3 mains, Couleur « Iris » pour écolier, Cartable, Châcoché pour coller avec rabat, Ardres encadras 27 X 34, Crayons à l'ardoise, Enveloppes pour cartes de visite format 55, Cahiers cartonnés régl. quadrillé, Cahiers d'écriture « Godchaux » N° 1. 2. 3. 4. 5, Gomme arabique, Ficelle, pelote de 50 grs, Epingles, boîte de 100 grs, Encre bleuë black « Stephens » 1/8 de litre, « 1/4 » « 1/3 » le litre, Encre communicative violette 1/4 de litre, « 1/2 » « 1 » le litre, Copie de lettre, Plumes métalliques.

XA-BONG MAT-XAY
ĐEN

9 Tờ lớn rõ lăm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(HANG ANNAM)
200th, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

Cách làm mau té tiền

Viết thư cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biếu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dấy thép một hộp một trăm ve dẫu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cát (0\$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, ừng lăm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giầu chẳng bao lâu!

Chớ không! Hãy coi, cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thư đến mà mua dẫu trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông giặt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve dẫu thơm Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dẫu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được!

Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền ừng lăm.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co,
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kính đồn.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt bằng các thứ Xa-bông giặt-xay thiết bán trong Nam kỳ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty
(HANG ANNAM)
146th, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

"NAM PHONG"

MỖI THÁNG QUÁT BÀN MỘT KỶ

Giá :
Trọn năm 4\$00
Sáu tháng 3\$00
Mỗi số 0\$00

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên - thảo Công - ty)

Tư-bản : 6.000.000 fr.

Sở chính Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và nhà công-xưởng tại **HANOI**

Trại trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN và VĂN-KHÉ**

THUỐC CHU'A VẤN VÀ THUỐC VẤN RỜI

HIỆU

« COQ » (Con Gà)

Vị ngon — Giá rẻ — Bán lăm

VÀ THƯ THUỐC LÁ VĂN RỜI HIỆU

PAGODE (Cái chùa)

KHOẢN CHẤT THUY
(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYỂN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay ở đây | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Viêm Thận-lâm-bệnh (kể) — Đau máy, đau khớp

VICHY GRANDE-GRILLE | trị bệnh đau gáy và bệnh ãm

VICHY HOPITAL | trị bệnh thương tí, trường nhĩ

Hãy coi chừng để giá mọn, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mành muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ

SEL VICHY-ÉTAT | là muối tự nhiên trong nước suối tự má ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT | mỗi khối ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT | dùng để cho miệng đẹp nước xịt (Môi-khí-chất)

Saigon — Imp. de l'Union!
L'Administrateur, Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỬA

PHAI ĐỒNG THUỐC BÒ VÀ TRỊ ĐAM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIE lấy làm thần liệu trong những bệnh HƯ PHÉ, đau trong TÍ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU CÁN, ĐAU MINH, RẾT VỎ ĐAI, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HỌ ĐAI, BỊNH CÚM, GHỀ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LẠI TRONG BỤNG

Ấy là một thứ THUỐC XỎ RỄ BIẾN và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT những bệnh gốc bởi ĐAM hay là MẶT phát ra thì uống nó hay lăm.

Ít kỳ thuốc trị đăm nào mà không có dấu kỳ tên PAUL GAGE thì chớ dưng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HẸN XỎ
nữa cũng rút trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y G. Guillie.

Chớ chớ trừ thuốc này ở nhà PAUL GAGE FMS, nhất hạng kéo như ở đây, đường GREENELLE ST. GERMAIN môn bài số 9 ở tại ở thành PARIS và TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG SỮU CỎ BÀN

● Có Một Minh Nhà Này ở PHOEN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ

TẠI THÀNH St-Étienne

Mã (thố)

Mrs F. MICHEL, CAFFORT Successeur

ở đường **Calina 30/38**
SAIGON

Có Bán SÙNG
dủ thứ và đủ kiểu. Bl.
THUỐC ĐAN XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
và đủ thứ đồ tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua thì xin đi thư như vậy;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 30 rue Catinat. — SAIGON

*Cherchez le frage à
Beois mille ex
Saigon le 7. 4. 1920*